

**ปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยนเรศวร
นนท์ชัตสนันท์ สกุนพงศ์**

**Adjustment problems of public health personnel recruited as medical students in
Naresuan University
Nanchatsan Sakunpong**

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

E-mail: nanchatsans@nu.ac.th Tel: 055-9655581

บทคัดย่อ

นิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธาณสุขนั้นมาทำการศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์หลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและทำงานแล้ว อาจต้องมีการปรับตัวใหม่กับชีวิตการเป็นนิสิตและกับเพื่อนนิสิตที่มีอายุน้อยกว่าได้ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธาณสุขชั้นปรีคลินิก มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธาณสุขชั้นปรีคลินิก (ชั้นปีที่ 2 และ 3) มหาวิทยาลัยนเรศวรในปีการศึกษา 2551 จำนวน 54 คนจาประชากรนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธาณสุข จำนวน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมด โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบสำรวจปัญหาการปรับตัวของนิสิต (Mooney Problem Checklist: College Form) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ Kruskal-Wallis Test และ Mann-Whitney U Test ผลการศึกษาพบว่า นิสิตแพทย์จำนวน 54 คน มีปัญหาการปรับตัวจำนวน 18 คนหรือร้อยละ 33.3 โดยส่วนใหญ่จำนวน 36 คนหรือร้อยละ 66.7 ไม่มีปัญหาการปรับตัว ในกลุ่มนิสิตแพทย์ที่มีปัญหาการปรับตัว พบว่า ปัญหาการปรับตัวทางการเรียน เป็นปัญหอันดับ 1 และรองลงมาเป็นปัญหาการปรับตัวด้านหลักสูตรและการสอนและการปรับตัวทางด้านอารมณ์และสังคม ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรด้านเพศ ชั้นปี ผลการเรียนและคณะที่ศึกษาก่อนมาศึกษาต่อที่คณะแพทยศาสตร์พบว่า นิสิตแพทย์มีปัญหาการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรด้านรายได้ของครอบครัวพบว่า นิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 10,001-30,000 มีปัญหาการปรับตัวมากกว่านิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการให้ความช่วยเหลือนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธาณสุขชั้นปรีคลินิกได้เหมาะสมตรงกับความต้องการในด้านปัญหาการปรับตัวต่างๆ ต่อไป

คำสำคัญ: ปัญหาการปรับตัว นิสิตแพทย์ บุคลากรสาธาณสุข

Abstract

The public health personnels recruited as medical students must graduate the Bachelor degree and have work experiences before applying to medical school. They may have problems about adjustment to the life of student again and to other medical students who are younger. The objective of this study is to study the adjustment problems of the public health personnel recruited as pre-clinical medical students who studied in 2008. (Faculty of Medicine at Naresuan University) A descriptive study was conducted the samples consisted of 54 students, a ninety percent of the public health personnel recruited as pre-clinical medical students, from the second to the third-year students of the Faculty of Medicine at Naresuan University. For data collection, the adjustment questionnaire, which was adjusted from Mooney Problem Checklist: College Form, were used. The Statistical methods for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, Kruskal-Wallis Test and Mann-Whitney U Test. The result of the study showed that the 33.3 percent of the samples, 18 of 54 medical students, had adjustment problems while the 66.7 percent had no adjustment problems. The adjustment problem of those with abnormal level were adjustment to college work, the curriculum and teaching procedure and social – psychological reaction. No significant differences were found in adjustment problems of students with respect to sex, class year, academic achievement (GPA) and the faculty which students studied before entering to the faculty of medicine. The medical students, who had family income rate between 10,001-30,000,

have adjustment problems more than those who had family income rate more than 50,000 at the .01 level of significance. The results of the research could be applicable to help public health personnel recruited as pre-clinical medical students for medical schools.

Keywords: adjustment problem, medical students

บทนำ

มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำโครงการร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข เรียกว่า โครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท ปี 2546-2556 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับนโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและให้โอกาสแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าสาขาวิทยาศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์สุขภาพมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการสาธารณสุขโดยจะเริ่มเรียนชั้นปีที่ 2 และ 3 ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร หลังจากที่เรียนผ่านชั้นปรีคลินิกแล้ว ก็ให้เรียนต่อระดับชั้นคลินิกในโรงพยาบาลทั่วไป 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลแพร่ พิจิตร และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โดยเรียกโครงการนี้ว่าเป็นการผลิตแพทย์ New track (สำนักงานบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท, ม.ป.ป.)

เนื่องจากนิสิตแพทย์กลุ่มที่มาจากบุคลากรสาธารณสุข หรือ New track นั้นมีความจำเป็นต้องมาเรียนร่วมกับนิสิตแพทย์ที่มีอายุน้อยกว่าหลายปี และระบบการเรียนการสอนในชั้นปรีคลินิกนั้นมิได้สอนโดยอาจารย์ที่เป็นแพทย์ อาจมีปัญหาที่จะต้องปรับตัวทางด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียน การสร้างสัมพันธภาพ กับเพื่อนนิสิตรุ่นน้องและค่าใช้จ่ายที่อาจต้องกลับมาพึ่งพิงครอบครัวอีกครั้ง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วริยา (2551) ที่พบว่า นิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขมีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ได้แก่ เรียนเนื้อหาทางปรีคลินิกที่เน้นทางด้านวิทยาศาสตร์มากเกินไปสามารถไปประยุกต์ใช้ใน ชั้นคลินิกได้น้อย อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ใช่อาจารย์แพทย์ และจบใหม่ มีประสบการณ์ การสอนไม่มากนัก ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในเนื้อหาที่อาจารย์สอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Radcliffe and Lester (2003) ที่ศึกษาสาเหตุของภาวะเครียดในกลุ่มนักศึกษาแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียน ได้แก่ เครียดจากภาระงานจากการเรียน ซึ่งเวลาในการทำงาน แต่ละสัปดาห์

มากกว่าลูกจ้างที่ทำงานเต็มเวลาและการเปลี่ยนลักษณะการเรียนจากมัธยมเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย เปลี่ยนจากชั้นปรีคลินิกเป็นชั้นคลินิก กาญจน์ (2547) ได้พบปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาลพบว่านักศึกษาแพทย์ที่มีรายได้อาจครอบคลุมต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท มีความเครียดมากกว่านักศึกษาแพทย์ที่มีรายได้อาจครอบคลุมต่อเดือน 20,000-30,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นันทชัตสนันท์ (2551) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ชั้นปรีคลินิก มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์เป็นปัญหาการปรับตัวทางด้านการเรียนมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาด้านกิจกรรมสังคมและนันทนาการ ปัญหาด้านการปรับตัวทางด้านอารมณ์และสังคม ตามลำดับ

จากการศึกษาที่ยกมาข้างต้นดังกล่าวอาจเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสภาพการเรียนแพทย์นั้นมีความเครียดสูง และมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวค่อนข้างมาก โดยงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในกลุ่มนักศึกษาแพทย์ที่เข้าศึกษาในระบบปกติแต่งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขยังมีจำกัด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยนิสิตแพทย์กลุ่มนี้ในระดับชั้นปรีคลินิกด้านการปรับตัวเพื่อที่ทางคณะแพทยศาสตร์จะได้วางแผนทางการป้องกันและช่วยเหลือได้ก่อนที่นิสิตแพทย์กลุ่มนี้จะแยกย้ายเรียนชั้นคลินิกในศูนย์แพทยศาสตรศึกษาต่างๆ ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิสิต แพทย์ ที่ มา จาก บุ ค ล า ก ร ส า ธ า ร ณะ สุ ข (New track) หมายถึง นิสิตแพทย์ที่เคยสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าสาขาวิทยาศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์สุขภาพมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการสาธารณสุข โดยงานวิจัยนี้หมายถึงนิสิตแพทย์เฉพาะชั้นปีที่ 2 และ 3 เท่านั้น

วัตถุประสงค์และวิธีการ

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา จุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และ 3 มหาวิทยาลัยนเรศวร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขชั้นปีที่ 2 และ 3 ปีการศึกษา 2551 ที่สมัครใจเข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการการศึกษา โดยมีนิสิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 29 คน นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 25 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 54 คน จากประชากรนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขทั้งหมด 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งตามลักษณะของเครื่องมือออกได้เป็น 3 ส่วนคือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี รายได้ของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสาขาวิชาที่จบก่อนศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์

2. แบบสำรวจปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาเป็นรายการปัญหาและความต้องการระดับปกติของผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกันประสพอยู่เสมอ ซึ่งสุภาพรรณ (2524) ได้รวบรวมและดัดแปลงมาจากแบบสำรวจปัญหาการปรับตัวชุดมูนนี่ (Mooney Problem Checklist: College Form) ประกอบด้วยปัญหาการปรับตัว 11 ด้าน ด้านละ 20 ข้อ รวมทั้งสิ้น 220 ข้อ

แบบสำรวจปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา ประกอบด้วย

1. ปัญหาด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย (health and physical development, HPD)
2. ปัญหาด้านการเงินและที่อยู่อาศัย (finances, living conditions and employment, FLE)
3. ปัญหาด้านกิจกรรมสังคมและนันทนาการ (social and recreational activities, SRA)
4. ปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social – psychological reaction, SPR)
5. ปัญหาด้านการปรับตัวทางด้านอารมณ์และสังคม (personal psychological relation, PPR)

6. ปัญหาด้านการปรับตัวทางเพศ (Courtship, sex and marriage, CSM)

7. ปัญหาด้านบ้านและครอบครัว (home and family, HF)

8. ปัญหาด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา (morals and religion, MR)

9. ปัญหาด้านการปรับตัวทางการเรียน (adjustment to college work, ACW)

10. ปัญหาด้านอนาคต (the future: vocational and educational, FVE)

11. ปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน (curriculum and teaching procedure, CTP)

แบบสำรวจดังกล่าวมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 มาตรดังต่อไปนี้

หมายเลข 0 หมายถึง ไม่เป็นปัญหาเลยให้คะแนน 0

หมายเลข 1 หมายถึง เป็นปัญหาล็กน้อยให้คะแนน 1

หมายเลข 2 หมายถึง เป็นปัญหามากให้คะแนน 2

หมายเลข 3 หมายถึง เป็นปัญหามากให้คะแนน 3

หมายเลข 4 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุดให้คะแนน 4

ประภาวดี (2538) ได้นำแบบทดสอบดังกล่าวแต่เป็นฉบับย่อ 150 ข้อไปใช้ในการสำรวจปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี และได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบได้เท่ากับ .967 แต่ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบฉบับเต็ม 220 ข้อไปทดลองใช้กับกลุ่มนิสิตแพทย์ชั้นปรีคลินิกจำนวน 100 คนพบว่ามีความเชื่อมั่นจากวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาเท่ากับ .984

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้กระทำโดยเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีการบอกกล่าวและการยินยอมของกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ยินยอมให้ข้อมูล และข้อมูลนั้นถูกเก็บเป็นความลับ โดยผู้รู้ข้อมูลส่วนบุคคลจะมีเพียงแต่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกเพียง 1 คน และงานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยนเรศวรแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยความถี่และร้อยละ
2. คะแนนปัญหาการปรับตัว วิเคราะห์ด้วยความถี่และร้อยละ พร้อมทั้งวิเคราะห์เป็นรายด้านด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบคะแนนปัญหาการปรับตัวตามตัวแปร ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี รายได้ของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสาขาวิชาที่จบก่อนศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์วิเคราะห์ด้วยการทดสอบ Kruskal-Wallis Test และ Mann-Whitney U Test เหตุผลเนื่องจากการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การทดสอบ Kolmogorov - Smirnov พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การทดสอบ

ที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ ซึ่งไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจกแจงของประชากร (กัลยา, 2552)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของนิสิตแพทย์ พบว่า นิสิตแพทย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ระดับชั้นปีที่ 2 รายได้ของครอบครัวหรือผู้ปกครองต่อเดือนเดือนละ 10,001 - 30,000 บาท ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป สาขาวิชาที่จบก่อนศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์เป็นคณะเภสัชศาสตร์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลของนิสิตแพทย์ New track		จำนวน (N=54)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	26	48.1
	หญิง	28	51.9
ชั้นปีที่	2	29	53.7
	3	25	46.3
รายได้ของครอบครัว หรือผู้ปกครอง	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	3.7
	5,001 - 10,000 บาท	7	13.0
	10,001 - 30,000 บาท	31	57.4
	30,001 - 50,000 บาท	6	11.1
	มากกว่า 50,000 บาท	8	14.8
ผลการเรียนเฉลี่ย สะสม (GPA)	ต่ำกว่า 2.50	1	1.9
	2.50 - 2.99	14	25.9
	3.00 ขึ้นไป	38	70.4
สาขาวิชา	เภสัชศาสตร์	37	68.5
ที่จบก่อนศึกษาต่อ	พยาบาลศาสตร์	4	7.4
ในคณะแพทยศาสตร์	สาธารณสุขศาสตร์	9	16.7
	เทคนิคการแพทย์	4	7.4

2. กลุ่มตัวอย่างนิสิตแพทย์ ทั้งหมด จำนวน 54 คน มีผู้ที่ไม่มีปัญหาการปรับตัว มากที่สุด จำนวน 36 คน

และเป็นผู้ที่มีปัญหาการปรับตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และ 33.3 ตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการปรับตัว จำแนกตามปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์

ปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ New track (N=54)	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
ไม่มีปัญหาการปรับตัว	36	66.7	2.95	1.35
มีปัญหาการปรับตัว	18	33.3	8.45	3.19

3. เฉพาะในส่วนของนิสิตแพทย์กลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาการปรับตัวนั้นจำนวน 18 คนนั้น พบว่า มีปัญหาด้านการปรับตัวทางการเรียน (ACW) เป็นอันดับแรก อันดับที่สองเป็นปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน (CIP) อันดับที่สามเป็นปัญหาด้านการปรับตัวทางด้านอารมณ์และส่วนตัว (PPR) และอันดับที่สี่ เป็นปัญหาด้านอนาคต เกี่ยวกับอาชีพ (FVE) อันดับที่ห้า เป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (SPR) อันดับที่หก

เป็นปัญหาด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ (SRA) อันดับที่เจ็ด เป็นปัญหาด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย (HPD) และการปรับตัวทางเพศ (CSM) อันดับที่แปด เป็นปัญหาด้านการเงินที่อยู่อาศัยและการงาน (FLE) อันดับที่เก้า เป็นปัญหาด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา (MR) และอันดับที่สิบ เป็นปัญหาด้านบ้านและครอบครัว (HF) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวรายด้านของนิสิตแพทย์ที่มีปัญหาการปรับตัว

ปัญหาการปรับตัว (N=18)	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ
1. สุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย (HPD)	0.85	0.42	7
2. การเงิน ที่อยู่อาศัยและการงาน (FLE)	0.81	0.27	8
3. กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ (SRA)	0.91	0.42	6
4. ความสัมพันธ์ทางสังคม (SPR)	0.94	0.41	5
5. การปรับตัวทางด้านอารมณ์และส่วนตัว(PPR)	1.00	0.37	3
6. การปรับตัวทางเพศ (CSM)	0.85	0.29	7
7. บ้านและครอบครัว (HF)	0.71	1.5	10
8. ปัญหาด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา (MR)	0.77	0.24	9
9. การปรับตัวทางการเรียน (ACW)	1.15	0.54	1
10. อนาคต เกี่ยวกับอาชีพ (FVE)	0.96	0.38	4
11. หลักสูตรและการสอน (CTP)	1.06	0.49	2

4. เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมและสาขาวิชาที่จบก่อนศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์นั้นพบว่า มีคะแนนปัญหาการปรับตัวโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อเปรียบเทียบ

ตัวแปรด้านรายได้ของครอบครัวพบว่า นิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 10,001-30,000 มีปัญหาการปรับตัวมากกว่านิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวของนิสิตแพทย์ที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน

ปัญหาการปรับตัว	รายได้	Mean – Rank	Kruskal wallis	P-value
คะแนนปัญหาการปรับตัวโดยรวม	0-5000	25.00	9.602	.048*
	5,001-10,000	31.71		
	10,001-30,000	22.42		
	30,001-50,000	32.92		
	มากกว่า 50,000	40.06		

*p < .05

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวรวมระหว่างนิสิตแพทย์ ที่มีความแตกต่างในรายได้ของครอบครัวโดยใช้ Mann-Whitney U Test

ระหว่างรายได้	Mann-Whitney U	P-value
0-5000, 5,001-10,000	-.586	.558
0-5000, 10,001-30,000	-.337	.706
0-5000, 30,001-50,000	-.667	.505
0-5000, มากกว่า 50,000	-1.586	.113
5,001-10,000, 10,001-30,000	-1.544	.123
5,001-10,000, 30,001-50,000	-.286	.775
5,001-10,000, มากกว่า 50,000	-1.337	.181
10,001-30,000, 30,001-50,000	-1.422	.155
10,001-30,000, มากกว่า 50,000	-2.679**	.007
30,001-50,000, มากกว่า 50,000	-.778	.437

**p < .01

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุข (New track) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจาก กลุ่มนิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ที่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษาจำนวนทั้งหมด 54 คน จากประชากรนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขทั้งหมด 60 คน

ในแง่ของปัญหาการปรับตัวโดยภาพรวมของนิสิตแพทย์ New track พบว่า นิสิตแพทย์ New track ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 66.7 มีปัญหาการปรับตัวอยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านิสิตแพทย์ที่มาจาก

บุคลากรสาธารณสุขเป็นบุคคลที่ทำงานแล้ว จึงทำให้นักศึกษามีความอดทน เข้าใจต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงสามารถควบคุมตัวเองได้เป็นอย่างดี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งต่างๆ ได้ง่าย ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ Shacklady, Holmed, Mason, Davies and Doman (2009) ที่ทำการศึกษาวิจัยที่มีต่อความสามารถในการปรับตัวกับการเรียนแบบคลินิกโดยการเปรียบเทียบนิสิตแพทย์ที่มีอายุเฉลี่ย 22 ปีกับนิสิตแพทย์ที่มีอายุเฉลี่ย 18 ปี พบว่านิสิตแพทย์ที่มีอายุมากกว่าสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของการเรียนได้มากกว่านิสิตแพทย์ที่มีอายุต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อย่างไรก็ตามพบว่านิสิตแพทย์ New track ร้อยละ 33.3 หรือประมาณ 1 ใน 3 ของนิสิตแพทย์ New track ทั้งหมดที่มี

ส่วนตัวแปรเมื่อจำแนกตาม เพศ ชั้นปี เกรตเฉลี่ย และสาขาวิชาที่เคยเรียน พบว่า นิสิตแพทย์มีปัญหาการปรับตัวทางการเรียนมากที่สุดไม่ว่าจะมีเพศ ชั้นปี เกรตเฉลี่ย หรือสาขาวิชาที่เคยเรียนเป็นอย่างไร ดังนั้นจากผลการวิจัย

แต่เมื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวจำแนกตามเพศแล้ว นิสิตชายและนิสิตหญิงมีปัญหาการปรับตัวทางการเรียนมากที่สุด รองลงมานิสิตชายมีปัญหาการปรับตัวด้านสุขภาพ และพัฒนาการทางร่างกายและด้านกิจกรรมทางสังคม และนันทนาการ ซึ่งมีระดับคะแนนเท่ากันเป็นอันดับที่ 2 ส่วน นิสิตหญิงมีปัญหาการปรับตัวด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกายเป็นอันดับที่ 2 ซึ่งปัญหาการปรับตัวดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพไม่ดี ไม่แข็งแรงเท่าที่ควร ปวดศีรษะบ่อยๆ หรือมีโรคประจำตัว แต่ปัญหาด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นกับนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุข ส่วนใหญ่น่าจะเกิดจากปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกหรือด้านจิตใจมากกว่าด้านร่างกาย เช่นความวิตกกังวล ความเครียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับ ปัญหาการปรับตัวทางการเรียน จึงส่งผลให้เกิดปัญหาทางร่างกายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนนท์ชิตส์ณห์ (2551) ที่ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตและการปรับตัวของนิสิตแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า นิสิตแพทย์ที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตส่วนใหญ่จะแสดงปัญหาออกมาในรูปแบบของอาการทางกาย

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนปัญหาการปรับตัว
ของนิสิตแพทย์ พบว่า การปรับตัวของนิสิตแพทย์แยกตาม

เพศ เกรดเฉลี่ย และคณะก่อนศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์ที่แตกต่างกัน มีคะแนนการปรับตัวไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนการปรับตัวรวมของนิสิตแพทย์ที่มีความแตกต่างของรายได้ครอบครัว ระหว่าง 10,001-30,000 และมากกว่า 50,000 บาท มีความแตกต่างกัน ในขณะที่คะแนนการปรับตัวรวมของนิสิตแพทย์ที่มีความแตกต่างของรายได้ครอบครัว ระหว่าง 0-5,000 และมากกว่า 50,000 บาท กลับไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากความขัดแย้งของข้อมูลในประเด็นนี้ ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่านิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัวน้อยมีปัญหาการปรับตัวมากกว่านิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่าได้อย่างเต็มที่นักและอาจนำไปสู่การศึกษาเพิ่มเติมต่อไปว่าเพราะเหตุใดกลุ่มนิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 10,000 - 30,000 บาทถึงรับรู้ตนเองว่ามีปัญหาการปรับตัวมากกว่านิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัว 50,000 บาท

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขชั้นปรีคลินิก มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขชั้นปรีคลินิก (ชั้นปีที่ 2 และ 3) ในปีการศึกษา 2551 จำนวน 54 คนจากประชากร จำนวน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมด โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสำรวจปัญหาการปรับตัวของนิสิต (Mooney Problem Checklist: College Form) ผลการศึกษาพบว่า นิสิตแพทย์ มีปัญหาการปรับตัวจำนวน 18 คนหรือร้อยละ 33.3 โดยส่วนใหญ่จำนวน 36 คนหรือร้อยละ 66.7 ไม่มีปัญหาการปรับตัว เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรด้านเพศ ชั้นปี ผลการเรียนและคณะที่ศึกษา ก่อนมาศึกษาต่อที่คณะแพทยศาสตร์ พบว่า นิสิตแพทย์มีปัญหาการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรด้านรายได้ของครอบครัวพบว่า นิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 10,001-30,000 มีปัญหาการปรับตัวมากกว่านิสิตแพทย์ที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปนั้นคือ ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยทางจิตวิทยาอื่น ๆ ของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขเพื่อให้

สามารถวางแผนให้ความช่วยเหลือนิสิตแพทย์กลุ่มนี้ได้กว้างขวางขึ้นและอาจมีการศึกษาในระดับชั้นคลินิกต่อไปอีกว่านิสิตแพทย์กลุ่มนี้เมื่อขึ้นเรียนชั้นคลินิกแล้ว มีปัญหาการปรับตัวเรื่องใดอีกบ้างหรือมีความแตกต่างจากระดับชั้นปรีคลินิกอย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่งานแพทยศาสตรศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือด้านเอกสารต่างๆที่ใช้ในการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และการขอทุนวิจัยและสุดท้ายขอขอบคุณนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา (2552). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- ดารณี ประครองศิลป์. (2530). *การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นันท์ชัตสนันท์ สกุลพงศ์. (2551). *สุขภาพจิตและปัญหาการปรับตัวของนิสิตแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 53(4), 369-376.
- ประภาวดี เหล่าพูลสุข. (2538). *ปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ สส.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วริยา กาวิวน. (2551). *ทัศนคติของนิสิตแพทย์ที่มาจากบุคลากรสาธารณสุขต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนและการเป็นแพทย์ในชุมชน*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

สำนักงานบริหารโครงการร่วมผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท.
(ม.ป.ป.). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2551,
จาก <http://newcpird.org/html/cpird1.php>.

สุภาพรรณ โคตรจรัส. (2524). *ความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. (รายงานผลการวิจัย).
กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Al-Dabal, B., K., Koura, M., R., Rasheed, P.,
Al-Sowielem, L. & Makki, S., M. (2010). A Comparative
Study of Perceive Stress among Female Medical and Non-
Medical University Students in Damman, Saudi Arabia. *Sultan
Qaboos University Medical Journal*, 10(2), 231-40.

Radcliffe, C. & Lester, H. (2003). Perceived stress
undergraduate medical training. *Medical Education*,
37, 32-8.

Shacklady, J., Holmes, E., Mason, G., Davies. I. &
Dornan, T. (2009). Maturity and medical students'
ease of transition into the clinical environment.
Medical Teacher, 31(7), 621-6.